

Cadeauverpakking

Wat is makkelijker lesgeven, een wat passieve leerling of een superenthousiaste, hardwerkende? 'De laatste' zou je zeggen, 'want de eerste lijkt me soms wel leeg te zuigen, en bij de andere gaat alles schijnbaar vanzelf'. Ik zou willen zeggen: 'hangt er van af'. Lesgeven aan leerlingen is altijd uitdagend, alleen levert de ene leerling heel andere uitdagingen op dan de andere.

Ik vergelijk lesgeven met cadeautjes geven. *Wat je ze wilt leren is het cadeautje, hoe je het ze wilt leren is de verpakking.* Je wilt je beginnende leerling een nieuwe noot aanleren. De inhoud. Bij beginonderwijs komen deze inhoud voor een groot deel uit de kast van AMV. Hoe bied je dit aan? Je zou een tabelletje kunnen uitdelen en de volgende les er van uitgaan dat de boodschap is overgekomen. Je zou de informatie ook via e-mail kunnen versturen. Maar dat doe je niet. Zo'n onverpakt cadeau is prima als je iets aan een collega wilt meedelen, maar bij je leerling zal het niet werken. Die kan niets met deze gortdroge kost. Het cadeau dat je geeft 'moet aansluiten bij de belevingswereld van de leerling', zoals dat zo mooi heet. Dus als jouw collega besluit dwarsfluitlessen bij je te nemen zal het misschien nog wel lukken. Maar bij een gemiddelde leerling, zeker als die jong is, zul je je cadeau anders moeten aanbieden.

Kennisoverdracht is bij kinderen niet de beste leer-methode. Kinderen leren sneller door te 'ervaren'. Ervaren is: de zintuigen gebruiken. De tafel van negen wordt niet in stilte aangeleerd, maar wordt gesproken, als een rap, met toonhoogte en ritme. Zodat via het luisteren en het meebewegen op de cadans de informatie naar de hersenen kan lopen. Bij de cadeaus van de fluitlessen is dat natuurlijk precies hetzelfde. Logisch, zou je zeggen, want je laat de leerling de nieuwe noot ook *spelen*. En, als je daar voor kiest, ook *lezen*. Als je naast het informatie geven ook bewust de zintuigen van je leerlingen prikkelt, helpt dat bij het bereiken van je doelen. Weet de leerling hoe de noot moet *klinken*? Weet de leerling hoe de vingers er *uitzien* en hoe ze *voelen*? Kan de leerling bij de andere leerlingen of bij de docent zien en horen wat er gebeurt? Is deze noot hoger of lager dan de vorige? Hoe voelt de buik, hoe voelen de lippen? En hoe ziet iets er uit in de spiegel? Speelse oefeningetjes verzinnen is niets anders dan *een goede verpakking verzinnen*. Zoals de tafel van negen een perfecte verpakking is.

In de lessen zul je de inhoud, het cadeau, vaker dan één keer moeten aanbieden. Als een leerling het cadeau goed kent, is de inhoud opgeslagen in zijn hersenen en is het 'geautomatiseerd'. En dat lukt niet in een weekje. Oefenen is belangrijk, mits de leerling precies weet wat hij thuis moet doen. In de les leert de

leerling het cadeautje uitpakken, en thuis mag hij dat opnieuw doen. Elke dag. Zodat het 'stampen' kan beginnen.

Een goede beginnersmethode uitkiezen is niets anders dan *een goede verpakking verzinnen*. De methode moet weer 'aansluiten bij de belevingswereld' van de leerling. De leerling moet hem 'leuk en uitnodigend' vinden, hij moet de zintuigen, de nieuwsgierigheid en de creativiteit prikkelen. Als docent vind je het bovendien belangrijk dat de inhoud, het cadeau, in orde is en in een logische volgorde wordt aangeboden. Maar, het allerbelangrijkste, de methode moet de lesstof blijven herhalen. Als er veel nieuwe informatie wordt aangeboden terwijl het oude nog niet echt 'zit', dan weet je van tevoren dat je problemen kunt verwachten. Op de basisschool beginnen ze immers ook pas met de tafel van 7 als die van 6 al aardig is beklifd!

Maar zelfs als de methode die je gebruikt uitstekend van opbouw is, zullen er leerlingen zijn die een andere verpakking nodig hebben. En, laten we eerlijk zijn, de ideale methode kan gewoonweg niet bestaan. Elke docent is immers anders, elke leerling is anders. Alles wat je als docent mist in een methode zul je moeten opvangen met ander materiaal.

Als je je leerlingen goed in de gaten houdt, kan het lesgeven heel succesvol zijn. Maar pas op: al laat de leerling in de les zien dat hij iets kan, pas later zal blijken of alles inderdaad geautomatiseerd was. Ik kan het natuurlijk niet laten te benadrukken hoe belangrijk oefenen is. Het hoeft niet erg lang, maar wel vaak. 'Stampen' is voor kinderen hetzelfde als leren. Via zoveel mogelijk zintuigen. Anders blijf je als docent de rest van de carrière van de leerling gaten repareren. Een goed begin is het halve werk...

En het verschil tussen de passieve of supergemotiveerde leerling? Het moge duidelijk zijn, bij de eerste leerling wordt het uiterste van je creativiteit gevraagd op het gebied van cadeauverpakkingen. Hoe interessant dat ook is, daar word je wel eens moe van. Bij de gemotiveerde leerling, die meestal ook meer talent heeft, schiet je door de eerste lesjaren heen. Heerlijk. Maar als de leerling verder komt verandert de inhoud van de lessen van een groot deel AMV steeds meer richting fluitambacht en interpretatie. En dan is het net alsof je voor je cadeau niet meer terecht kunt op de kinderafdeling. Alsof je het ergens anders moet zoeken. Terwijl de verpakking misschien wel 'kinderlijk' moet blijven. En daarover later meer.

Wieke Karsten

